

У беларускай вышэйшай школе з’явіўся выдатны падручнік па агульнай фізіцы, напісаны яснай і даступнай мовай, кампактны і вельмі добра ілюстраваны. Аўтар — дацэнт кафедры фізікі Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта інфарматыкі і радыёэлектронікі кандыдат фізіка-матэматычных навук Ія Ташлыкава-Бушкевіч.

Фізіка стане для студэнтаў больш даступнай

Сёння яе выкарыстоўваюць студэнты розных універсітэтаў у Мінску, Гомелі, Віцебску, Баранавічах, Магілёве і Брэсце. Гэта ў значнай ступені абумоўлена дэфіцытам вучэбнай літаратуры па фізіцы, узгодненай з дзеючымі вучэбнымі праграмамі. Ранейшыя класічныя падручнікі перагружаны неабавязковым для вывучэння матэрыялам і не адпавядаюць сучасным патрэбам універсітэтаў інжынерна-тэхнічнага профілю па змесце і аб’ёме раздзелаў курса. Але прычына поспеху падручніка Іі Ташлыкавай-Бушкевіч не толькі ў гэтым. Карыстальнікі ацанілі зручны, кампактны аб’ём выдання, лаканічнасць і канспектыўны характар выкладання, ясную мову і разнастайнасць ілюстрацый, што дапамагае студэнтам тэхнічных спецыяльнасцей лепш авалодаць асновамі курса агульнай фізікі.

Усе тлумачэнні даюцца аўтарам максімальна проста, таму падручнік можа выкарыстоўвацца

не толькі на аўдыторных занятках пад кіраўніцтвам выкладчыка, але і для завочнага і дыстанцыйнага навучання, а таксама для самастойнай працы студэнтаў.

Падручнік складаецца з дзвюх частак. Першая частка — “Механіка. Малекулярная фізіка і тэрмадынаміка. Электрычнасць і магнетызм”. Другая — “Оптыка. Квантавая фізіка. Будова і фізічныя ўласцівасці рэчываў”. Такім чынам,

2014 года). Актыўна ўдзельнічае ў навуковых канферэнцыях у Беларусі, Польшчы, Германіі, ЗША, Японіі, Канадзе, Расіі. У навуковых даследаваннях супрацоўнічае з вучонымі Польшчы, Германіі, Італіі, Вялікабрытаніі, ЗША, Японіі і Расіі.

У мінулым годзе Ія Ташлыкава-Бушкевіч як старшыня пярвочнай арганізацыі Беларускага фізічнага таварыства БДУІР прадстаўля-

Дарэчы, гэта першы ў сучаснай Беларусі падручнік па агульнай фізіцы для студэнтаў тэхнічных спецыяльнасцей, выдадзены з грыфам Міністэрства адукацыі. І перш чым трапіць ва ўніверсітэцкія бібліятэкі і краны, ён прайшоў цікавы шлях.

У свой час ідэю напісання гэтага падручніка падтрымаў Аляксандр Лукашэнка, які сустракаўся са стыпендыятамі і лаўрэатамі спецыяльных фондаў прэзідэнта па падтрымцы таленавітай моладзі. Тады, у 2005 годзе, Ія Ташлыкава-Бушкевіч расказала пра свае напрацоўкі і атрымала шчырае адабрэнне.

Ужо праз год пад яе аўтарствам выйшаў у свет вучэбны дапаможнік накладам 200 экзэмпляраў, які атрымаў добрыя водгукі ў асяроддзі выкладчыкаў фізікі. У 2010 годзе дапаможнік быў перавыдадзены ў прыватным выдавецтве “АСАР” накладам 1000 экзэмпляраў. Летась у выдавецтве “Вышэйшая школа” кніга ўжо выйшла як падручнік накладам 400 экзэмпляраў з датацыяй з бюджэту. А нядаўна ўсё тая ж “Вышэйшая школа” надрукавала 2-е выданне падручніка накладам 1000 экзэмпляраў за свой кошт, бо кніга аказалася вельмі запатрабаванай.

падручнік адлюстроўвае ўсю праграму па агульнай фізіцы для студэнтаў тэхнічных спецыяльнасцей першай ступені вышэйшай адукацыі і можа выкарыстоўвацца на працягу 1, 2 і 3 семестра.

Трэба заўважыць, што такі змястоўны падручнік з’явіўся ў многім дзякуючы таму, што аўтар не толькі выкладае фізіку, але яшчэ вельмі плённа займаецца навукай — выконвае даследаванні ў галіне вадароднага матэрыялазнаўства. Двойчы стажыравалася ў Японіі: стажыроўка Японскага таварыства садзейнічання развіццю навукі (JSPS) па лініі Праграмы доўгатэрміновых стажыровак (універсітэт Асакі, май — кастрычнік 2013 года), стажыроўка Міжнароднага фонду Матсумае (універсітэт Ібаракі, май — кастрычнік 2008 года). Удзельнічала ў двух сумесных навукова-даследчых праектах у Міжнароднай лабараторыі сінхроннага выпраменьвання “Элетра” (Elettra) у Італіі (кастрычнік 2012 года, кастрычнік

ла беларускіх жанчын-фізікаў на V Міжнароднай канферэнцыі “Жанчыны ў фізіцы” ICWIP-2014, арганізаванай у Канадзе Міжнародным аб’яднаннем тэарэтычнай і прыкладной фізікі IUPAP (ЗША). Тэма яе даклада на гэтым форуме — “Жанчыны ў навуцы: сучасныя поспехі і задачы ў Беларусі”.

Сёння Ія Ташлыкава-Бушкевіч з’яўляецца аўтарам 159 навуковых прац (у тым ліку 71 артыкул змешчаны ў навуковых часопісах і выданнях міжнародных канферэнцый), 7 вучэбных дапаможнікаў з грыфам Міністэрства адукацыі. Стыпендыят Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь як таленавіты малады навуковец 2002 года, лаўрэат грашовай прэміі спецфонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь 1998 года. Біяграфія Іі Ташлыкавай-Бушкевіч уключана ў даведнік Marquis “Who’s Who in the World” (2007—2013 гг., ЗША).

Галіна СІДАРОВІЧ.
sidarovich@ng-press.by
Фота Алега ІГНАТОВІЧА.

Ён — пісьменнік, яна — спявачка

У БДУ добра ведаюць сям’ю Наумовіч — дацэнта, кандыдата філалагічных навук, эксперта гісторыі беларускай літаратуры Уладзіміра Наумовіча і яго жонку Людмілу Наумовіч, былога вядучага інжынера і кіраўніка аддзела патэнцкай і вынаходніцкай работы навукова-даследчай часткі БДУ, а сёння салістку хору супрацоўнікаў універсітэта “Родніца”, а таксама іх дзяцей і ўнукаў.

Наумовічы ў БДУ навідавоку

Тое, як добра Уладзімір Наумовіч чытае на публіцы вершы, могуць засведчыць усе ўдзельнікі паэтычных вечарын у БДУ. Здаецца, што беларускае слова льецца з яго душы. Нават галасавыя звязкі Уладзіміра Аляксандравіча настроены на мілагучнасць, поўнагалоссе, шырыню і непаўторнасць роднай мовы.

Сёння кожны студэнт можа пачуць паэтычны голас Уладзіміра Наумовіча, завітаўшы да яго на заняткі. Уладзімір Аляксандравіч цудоўны лектар. Ён заходзіць у шумную аўдыторыю, якая занята сваімі справамі, а выходзіць пад апладысменты студэнтаў.

Калі з друку выйшаў яго вучэбны дапаможнік для сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў “Беларуская літаратура” і паўстала задача выпусціць да яго дыск, Уладзімір Аляксандравіч вырашыў: “Хто, як не я, прачытае прозу і паэзію да яго”. Каля пяці гадзін без перадышкі ён начытваў тэкст у студый гуказапісу выдавецтва “Вышэйшая школа”.

Днямі з друку выйшла новая кніжка Уладзіміра Аляксандравіча пра яго каханне і жыццё з жонкай Людмілай Арсеньёўнай пад назвай “НЕТ”, і як яго сказаць”. У ёй жыццё галоўнага героя руйнавалася разам з савецкімі каштоўнасцямі, аднак душа цеплілася ад таго, што яна не сказала яму “не”. Уладзімір Наумовіч называе толькі што надрукаваную кніжку “сваім “Ціхім Донам”. Яму, як і галоўнаму герою гэтага рамана, калісьці даводзілася адстойваць сваё пачуццё і нават змагацца за каханую.

Людміла Арсеньёўна дагэтуль беражэ паштоўку, у якой Уладзімір Аляксандравіч віншуе яе з шаснаццацігоддзем. Колькі сябе памятае, з юнацкіх гадоў была на сцэне, спявала. Яе голас адразу заваражыў новага вучня, які перайшоў у іх школу з сям’ігодкі. З таго часу яны на сцэне былі заўсёды разам: яна спявала, а ён чытаў вершы. Іх вёскі знаходзіліся недалёка ад гістарычнага Міра. І маладыя артысты ў складзе школьнай групы часта ездзілі туды выступаць.

Па сутнасці, сёння нічога не змянілася. Уладзімір Аляксандравіч — першы госьць на канцэртах “Родніцы”, дзе саліруе яго жонка. А яна — першы чытач яго кніг. Людміла Арсеньёўна нават дала назву адной з аповесцей Уладзіміра Аляксандравіча “Такое бывае аднойчы”. Аповесць таксама пра іх каханне і выйшла асобнай кніжкай.

Яны разумелі адно аднаго

Пасля заканчэння хімічнага факультэта БДУ Людміла Арсеньёўна працавала ў інстытуце фізіка-арганічнай хіміі Акадэміі навук Беларусі. Затым — на мінскім заводзе “КАЛІБР”. Там зарабляла немалыя на той час грошы, да 400 рублёў, у той час як многія атрымлівалі па 120 рублёў. Дзяцей у дзіцячы сад заводзіў і забіраў муж, які на той час быў аспірантам БДУ. На розныя дзіцячыя мерапрыемствы хадзіў таксама ён. Аднак не варт думаць, што толькі яна прыносіла грошы ў дом, папярэджвае Людміла Арсеньёўна. Уладзімір Аляксандравіч быў ленинскім стыпендыятам. Яна памятае, як ён прывёз ёй з Амерыкі дзве шубы, карычневую і белую, і ёй зайздросцілі многія.

“У дэлегацыю ЦК УЛКСМ ад Беларусі на IV сустрэчу савецкай і амерыканскай моладзі ў Чыкага (ЗША) у 1975 годзе Уладзімір Наумовіч быў уключаны як малады кандыдат навук, сакратар камітэта камсамола БДУ”, — ганарыцца Людміла Арсеньёўна. І дадае, што яны з мужам заўсёды разумелі адно аднаго. Калі яму патрэбна было ехаць у камандзіроўку за мяжу, яна ніколі не пярэчыла. Ды і сама часта ездзіла на навуковыя канферэнцыі ў Ленінград і

Маскву, калі пасля заканчэння інстытута патэнтазнаўства ў Маскве перайшла працаваць у аддзел патэнтна-вынаходніцкай работы НДЧ БДУ. Яна не пагаджаецца, што праца, звязаная з патэнтамі, сумная ў параўнанні са спевамі. Дзякуючы ёй, Людміла Арсеньёўна змагла пазнаёміцца з цікавымі навукоўцамі, даведацца аб важных навуковых вынаходніцтвах.

Іх сумеснае жыццё стала прыкладам

Наумовічаў на працягу жыцця каля 50 разоў запрашалі быць сватамі. Уладзімір Аляксандравіч вёў вяселле, чытаў вершы, жарты, віншаванні. Людміла Арсеньёўна спявала. Наумовіч ніколі не браў грошай, а толькі прасіў на памяць саматканы ручнік свата як напамінак пра тое, што зрабіў добрую справу — стварыў яшчэ адну маладую сям’ю. Сёння ён можа пахваліцца цэлым стосам такіх ручнікоў. Дарэчы, ні адна пара, на вяселлі якой Наумовічы былі сватамі, не раз’ялася.

Хутка сярэбранае вяселле будзе святкаваць са сваім мужам старэйшая дачка Наталля. 21 год замужам малодшая дачка Наумовічаў Таццяна, якая выкладае на юрыдычным факультэце БДУ. Першая выхавала дзве дачкі, другая мае двух сыноў.

Цікава, што і Таццяна, і Наталля пасля ўступлення ў шлюб не захацелі мяняць прозвішчы. Так і засталіся Наумовічамі. У абедзвюх мужы Валодзі, як і іх бацька. Камусьці гэта можа падацца супадзеннем, аднак Таццяна Наумовіч гаворыць, што для іх прыкладам у асабістым жыцці заўсёды былі бацькі. Уладзімір Аляксандравіч заўсёды клапаціўся пра сваіх дачок, а сёння ён цудоўны дзядуля.

Дзве дачкі Наумовічаў выбралі нечаканыя для бацькоў прафесіі.

Пасля школы старэйшая Наташа паступіла ў медыцынскі ўніверсітэт і стала стоматалагам. А малодшая Таццяна пасля заканчэння юрыдычнага факультэта БДУ каля 20 гадоў працавала ў гарадской калегіі адвакатаў і дапамагала людзям адстойваць свае інтарэсы ў судах. Сёння Таццяна Уладзіміраўна выкладае канстытуцыйнае права і канстытуцыйна-прававую абарону асабістай недатыкальнасці на кафедры канстытуцыйнага права юрыдычнага факультэта БДУ.

Старэйшая ўнучка Наумовічаў Валерыя ў гэтым годзе заканчвае аддзяленне рамана-германскіх моў філалагічнага факультэта. Старэйшы ўнук Максім вучыцца на першым курсе факультэта міжнародных адносін. Яны, як калісьці іх бабуля і дзядуля, выбралі БДУ. А ўнучка Таццяна, якой 13 гадоў, як і дзед, зацікавілася літаратурай. Аднак у адрозненне ад яго піша вершы, ужо выдала свой першы паэтычны зборнік “Музыка вясны”. У малодшага ўнука Дзяніса, як і ў бабулі, працявіліся вакальныя здольнасці — ён вучыцца ў школе з артыстычным ухілам і спявае.

Прыклад сумеснага жыцця Уладзіміра і Людмілы Наумовіч стаў для нашчадкаў прыцягальным. Зусім нядаўна ўсе яны сабраліся, каб адсвяткаваць залатое вяселле Уладзіміра Аляксандравіча і Людмілы Арсеньёўны.